

Valašsko – historie a kultura III. Duchovní život

program konference

Den 1: středa 4. října 2023

Janíkova stodola, Dřevěné městečko

9:00–10:00 **Slavnostní zahájení konference**

10:00–11:40 **Rozhledy**

1. doc. Daniel Drápala (Ústav evropské etnologie MUNI): *Jedna kultura, dva pohledy. Obřadní a obyčejová kultura moravských Valachů v interpretacích česko- a německojazyčného vlastivědného a národopisného výzkumu*
2. doc. Irena Vaňková (FF UK): *Pod každým kamenem jest duše z očiště. Valašské lidové představy o duši v perspektivě dnešní etnolingvistiky*
3. prof. Lumír Dokoupil – doc. Ludmila Nesládková – dr. Radek Lipovski (FF OSU): *Náboženské poměry na Valašsku a jejich odraz v demografickém chování obyvatelstva*
4. doc. Andrea Pokludová: *Tradiční a nová místa paměti na Valašsku*

11:40–12:40 – oběd

12:40–14:45 **Duchovní a náboženský život**

1. doc. Vladimír Maňas (FF MUNI): *Kněz František Karel Wagner (1670 až 1749) a stopy jeho pastoračního úsilí na Valašsku*
2. Bc. Pavel Lasztovicza (FF UPOL): *Žerotínové a náboženský život na zámku ve Valašském Meziříčí v 18. století*
3. dr. Markéta Holubová (Etnologický ústav AV ČR): *Poutní tradice na Valašsku ve světle úředního seznamu poutí a procesí olomoucké diecéze z roku 1771*
4. dr. Jakub Ivánek (FF OSU): *Stopy kultu sv. Jana Nepomuckého na Valašsku v hymnografických pramenech 18. a 19. století*
5. doc. Karel Komárek (FF UPOL): *Patrocinia kostelů a kaplí na Valašsku*

14:45–15:00 – přestávka

15:00–17:05 **Duchovní a náboženský život**

1. dr. Lenka Nováková (Muzeum Těšínska): *Odras duchovního života obyvatel měst hukvaldského panství v pozůstalostních spisech*
2. Mgr. Jonatan Kolegar (absolvent PŘF MUNI): *Skláři, Komenský a poklad. Obraz duchovního života Hutiska a Solance v příbězích a pověstech*

3. Mgr. Jitka Filipová (PF OSU): *Duchovní a náboženské prvky obsažené ve valašských lidových písních. Sonda do života a myšlení osobitých lidí prostřednictvím nejnějnějšího vyjadřovacího prostředku, lidové písně*
4. Mgr. Ivana Spitzer Ostřanská (Muzeum regionu Valašsko): *Duchovní život obyvatel městečka Krásno na počátku 20. století ve světle kroniky Leopolda Christa*
5. dr. Zdeněk Smolka (FF OSU): *Tematizace duchovního života Valachů v poezii 1. poloviny 20. století*

19:00 – **společenský večer na Libušíně** na Pustevnách (doprava vlastní nebo po rezervaci místa autobusem)

Den 2: čtvrtek 5. října 2023

Vstupní budova muzea – Sušák

9:00–10:40 Sekce 1: Církev a vyznání

1. dr. Dalibor Janiš (FF OSU): *Počátky a rozvoj církevní správy v horním Pobečví ve 13. až 16. století*
2. dr. Pavel Pumpr (FF OSU): *Farní organizace a farní klérus na Valašsku před josefínskými reformami*
3. Mgr. Veronika Tomášová (absolventka FF OSU): *Těšínsko po vydání tolerančního patentu*
4. dr. David Pindur (Muzeum Těšínska): *Církevně-správní vývoj a náboženské poměry ve Starých Hamrech do konce Velké války*

9:00–10:40 Sekce 2: Náboženské představy

1. dr. Hana Goláňová (FF UK): *Obraz Boha ve valašské frazeologii a v nářečí*
2. dr. Vítězslav Vilímek (FF OSU): *Jazykový obraz ohně a vztahu k němu na Valašsku*
3. dr. Václav Michalička (Muzeum Novojičína): *Nícení živého ohně valašskými pastevcí (Kulturní souvislosti v kontextu experimentálního ověření)*
4. doc. Katarína Žeňuchová (Slavistický ústav SAV): *Verbalizácia predstáv o mytologických bytostiach a nečistých silách (na materiáli Riznerovho slovníka z Bošáče)*

10:40–10:55 přestávka

10:55–12:10 Sekce 1 – Církev a vyznání

1. dr. Martin Krůl (Muzeum Těšínska): *Posádka na šancích a její vliv na náboženský život slezsko-uherské hranice*
2. prof. Jan Malura (FF OSU): *Literární obrazy evangelíků v historické próze z Valašska*
3. Mgr. Sára Barcuchová (absolventka FF UPOL): *Valaši a obraz toho druhého – balkánské války a muslimové ve valašském katolickém tisku*

10:55–12:10 Sekce 2: Náboženské představy

1. dr. Jana Pospíšilová (Etnologický ústav AV ČR): *Démonologické pověsti a víra v nadpřirozené bytosti a úkazy*
2. doc. Hana Hlášková (Ústave etnológie a sociálnej antropológie SAV / FF UK Bratislava): *Viera a poverové predstavy v naratívoch (na základe materiálu zo slovenskej kontaktnej zóny Valašska v tzv. wollmanovskej zbierke)*
3. dr. Andrea Balharová (PF OSU): *Pohádky a pověsti z Valašska ve folkloru a literatuře pro děti*

12:10–13:10 oběd

13:10–15:15 Sekce 1: Osobnosti

1. Mgr. Tomáš Vašut (FF Segedinské univerzity): *Valašský slovník – jazyk na Valašsku jako nositel duchovní kultury a životní dílo Silvestra Kazmíře (1933–2012)*
2. prof. Svatava Urbanová (FF OSU): *„Doba práce a dvacet let na Valašsku“ aneb „...ovce pasouc na horách, Krista si vychvalují“. Působení Jana Karafiáta (1846–1929) na Valašsku*
3. dr. Jana Koudelová (NPÚ Ostrava): *Slezský obrozenec a národopisec František Myslivec (1873–1934) mezi Valašskem a Laškem*
4. dr. Radoslav Daněk (Archiv města Ostravy): *Historicko-vlastivědná a národopisná činnost frenštátského učitele Andělína Hurta (1893–1938)*
5. dr. Martina Dragonová – dr. Monika Szturcová (Památník Petra Bezruče Slezského zemského muzea v Opavě): *„Hory zčernaly oblevou.“ Deníkové záznamy Bohumíra Četyny (1906–1974)*

13:10–15:15 Sekce 2: Současnost

1. dr. Roman Polách (FF OSU): *Básnická cesta mezi Zlínem a Vsetínem*
2. dr. Marie Škarpová (FF UK): *Vznik legendy na Valašsku 21. století*
3. Mgr. Lucie Jílková (Ústav pro jazyk český AV ČR): *Jazyková krajina poutního místa Svatý Hostýn*
4. dr. Karel Střelec (FF OSU): *Obraz tradic a duchovního života na Valašsku v současné populární kultuře (na příkladu seriálů Doktor Martin a Strážmistr Topinka)*
5. dr. Kristýna Kovářová – dr. Michal Místecký (FF OSU): *Region v digitální době: Valaši a Valašsko pohledem korpusové lingvistiky*

15:15–15:30 přestávka

15:30–17:10 Sekce 1 – Duchovní krajina

1. dr. Martin Tomášek (FF OSU): *Duchovní krajina Valašska v poezii 19. století a počátku 20. století*

2. dr. Přemysl Mácha (Etnologický ústav AV ČR): *Technické kulturní dědictví v krajině a paměti*
3. Mgr. Pavel Mašláň (Muzeum regionu Valašsko): *Pomníky druhé světové války jako místa paměti*
4. dr. Jan Matyáš (NPÚ Kroměříž): *Neúcta k místům paměti – vandalismus na Valašsku*

17:10 – 17:30 přestávka

17:30 **Kino**

Den 3: pátek 6. října 2023

Vstupní budova muzea – Sušák

9:00–10:40 Sekce 1: Identita

1. Mgr. Barbora Orságová – Mgr. Jiří Nebeský (Moravské zemské muzeum): *Gallašova moravská Arkádie*
2. Mgr. Lenka Drápalová (Národní muzeum v přírodě): *Ikonografie obřadního oděvu z Valašska*
3. dr. Petr Kadlec (FF OSU): *Rozvoj školské infrastruktury na Valašsku ve druhé polovině 19. a na počátku 20. století ve světle dat rakouské školské statistiky*
4. dr. Petr Odehnal (Městské muzeum Valašské Klobouky): *„Cuzáci“. K poznání role inteligence ve formování společenského života okresního města na východní Moravě v druhé polovině 19. století (na příkladu Valašských Klobouk)*

9:00–10:40 Sekce 2: Umění

1. Mgr. Olga Méhešová (Muzeum regionu Valašsko): *Pásli ovce Valaši pri betlemskom salaši (novozákonní náměty a motivy ve výtvarném umění)*
2. Mgr. Kamila Valoušková (Muzeum regionu Valašsko): *Socha Piety a oltářní díla ve sbírkách muzea ve Valašském Meziříčí*
3. dr. Romana Rosová (NPÚ Ostrava): *Vnitřní výzdoba dřevěných kostelů a její odraz v písemných pramenech*
4. dr. Romana Rosová – Mgr. Martin Strakoš (NPÚ Ostrava): *Kostel v Tiché: Jeho zaniklá dřevěná podoba a moderní novostavba*

10:40–10:55 přestávka

10:55–12:10 Sekce 1: Identita

1. dr. Tomáš Pánek (Archiv Českého rozhlasu): *Valašsko na rozhlasových vlnách (1923–1945)*
2. Mgr. Miroslav Maňas (Československá obec legionářská): *Bratrství, silné pouto československých legií na příkladu legionářů z Valašskokloboucka*

3. dr. Lukáš Perutka (FF UPOL): *Duchovní život a náboženské tradice valašských vystěhovalců v Texasu*

10:55–12:10 Sekce 2: Umění

1. Mgr. Martin Strakoš (NPÚ Ostrava): *Architektura evangelického kostela v Rožnově pod Radhoštěm době navzdory*
2. Mgr. Lucie Chromková (absolventka FF UPOL): *Smuteční síně na Valašsku*
3. dr. Vladislava Říhová (Fakulta restaurování UPCE) – dr. Jakub Ivánek (FF OSU): *Výtvarná výzdoba smutečních síní na Valašsku*

12:10–12:30 Slavnostní ukončení konference

12:30 oběd

Odpolední exkurze pro zájemce

- prohlídka nově vznikajícího areálu Valašského muzea v přírodě Kolibiska zakončená výstupem na Jurkovičovu rozhlednu
- komentovaná prohlídka evangelického kostela v Rožnově pod Radhoštěm
- možnost volných prohlídek areálů VMP a výstav